

Bemærkninger til foranstaaende Forslag.

Den foreliggende Forligs- og Voldgiftstraktat med Polen, med hvilket Land Danmark hidtil ikke har haft nogen Voldgiftstraktat, er et Led i Bestræbelserne for at skabe et System af Voldgiftstraktater mellem Folkeforbundets Medlemmer paa Grundlag af de i Forbundspagten indeholdte Grundsatninger og den 6. Forsamlings Beslutning af 25. September 1925 (se Rigsdagstidende 1925—26, Tillæg A., Sp. 4473—74). Traktaten sondrer ikke mellem Stridigheder af retlig og af politisk Art, men foreskriver i alle Tilfælde den samme Fremgangsmaade, der indeholder en Forpligtelse til at lade enhver opstaaende Tvist, som ikke har kunnet bilægges ved diplomatiske Forhandlinger eller paa Grundlag af en særlig Forligsbehandling, løses ad retlig Vej. Traktaten gør ingen Undtagelser fra denne Forpligtelse og kan saaledes henregnes til den Type af altomfattende Karakter, som man fra dansk Side allerede tidligere har tilstræbt i Voldgiftstraktaterne mellem de nordiske Lande.

Det til Grund lagte System gaar ud paa, at Striden i alle Tilfælde først skal gøres til Genstand for Forligsbehandling (Art. 3). Til dette Formaal skal der oprettes et staaende Forligsnævn, der skal bestaa af fem Medlemmer, om hvis Udnævnelse nærmere Regler indeholdes i Art. 4. De Hensillinger, som dette Nævn maatte fremsætte overfor Parterne til en Løsning af Tvisten, er ikke bindende (Art. 8, 4. Stk.); men hvis den af Nævnet udarbejdede Beretning ikke antages af begge Parter, kan hver af Parterne forlange, at Stridigheden skal underkastes Voldgift (Art. 3, 2. Stk.).

Traktaten gaar dog ikke den Vej, at hver af Parterne i et saadant Tilfælde uden videre kan forebringe Stridigheden for en Domstol ved en simpel Henvisning (se dog nedenfor om Art. 20). Den indskyder som almindelig Regel et Mellemlid, der hyppigt findes foreskrevet i Voldgiftstraktater fra tidligere Tid, nemlig en særlig Voldgiftsaftale, hvorved Parterne bliver enige angaaende Tvistighedens Genstand og Fremgangsmaaden ved Voldgiftsbehandlingen (Art. 16, 1. Stk.). Der er dog foreskrevet en egentlig Forpligtelse for Parterne til at afslutte en saadan Voldgiftsaftale, og kommer den ikke istand indenfor en Frist af tre Maaneder at regne fra den Dag, da den

ene af Parterne har tilstillet den anden Begæringen om Voldgift, er den permanente Voldgiftsret i Haag bemyndiget til at fastsætte Aftalen, i Henhold til hvilken Striden skal behandles. Traktatens Art. 16, 2. Stk. henviser i denne Forbindelse udtrykkelig til den IV. Afdeling i Haagerkonventionen af 18. Oktober 1907 (Lovtidende 1910, Side 77), der i sin Art. 53 giver Retten en Adgang til at fastsætte en saadan Voldgiftsaftale, naar Parterne ikke selv kan enes derom.

I det hele taget er det denne ved Haagerkonventionerne af 1899 og 1907 oprettede Voldgiftsret, hvortil Traktaten i sidste Instans henviser Stridens Løsning, hvoriimod den — bortset fra Art. 20 — ikke henviser til den nye, i Henhold til Forbundspagten Art. 14 oprettede faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje. Aarsagen hertil er et Ønske fra polsk Side, der begrundes med den Omstændighed, at Traktaten omfatter ligesaavel politiske som retlige Tvistigheder, og at man navnlig for de førstnævnte Vedkommende fra polsk Side har anset den ældre Voldgiftsret i Haag for særlig egnet til at behandle dem. Dette er dog ikke saaledes at forstaa, at Traktaten helt afskærer Parterne fra at henvende sig til den nye Domstol. Tvertimod indeholder Art. 15, 1. Stk. en Hjemmel til, at Voldgiftsdomstolen først skal søges oprettet efter Overenskomst mellem Parterne. Der er i saa Fald intet til Hinder for, at Parterne bliver enige om at henskyde Afgørelsen til den faste Domstol, og dette vil formentlig blive Tilfældet, dersom det skulde dreje sig om en Tvist af retlig Art. Endvidere foreskriver Art. 20 udtrykkeligt, at Uoverensstemmelser, som maatte opstaa med Hensyn til Fortolkningen eller Udførelsen af Traktatens Bestemmelser, ved en simpel Anmodning direkte skal henvises til Afgørelse af den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje.

Kan Parterne iøvrigt ikke blive enige om Voldgiftsdomstolens Sættelse, er Reglen heller ikke, at Spørgsmaalet da straks henskydes til Haager-Voldgiftsretten, idet Traktatens Art. 15, 2. Stk. i saa Fald foreskriver en særlig Fremgangsmaade, som dog har en vis Tilknytning til Voldgiftsrettens Dommerfortegnelse. Kun hvis Parterne ikke kan enes om Voldgiftsaftalen, overgaar Behandlingen, som ovenfor omtalt, til Haager-Voldgiftsretten (Art. 16, 2. Stk.).